

Микола МИСІВ

Людина у своїй суті є поєднанням духа, душі і тіла, і такий уклад серед усіх створінь притаманний тільки їй. У своєму розвитку людська особа здебільшого робить наголос на якомусь одному аспекті. Певною мірою на цей вибір впливає середовище, у якому вона живе, але важливо, щоб цей розвиток був гармонійним. Сучасна секулярна культура далеко не на перше місце ставить духовний вимір людини, а такий феномен, як спорт у її цінностях займає не останнє місце. Тому сьогодні важливо дати оцінку цьому суспільному інституту у світлі духовного життя людини.

Сучасні «спортивні» реалії

Сьогодні спорт, як один із соціальних інститутів, займає значне місце у житті суспільства. Він залучає в себе величезну кількість людей, колосальні фінансові ресурси, тому тісно пов'язаний з іншими сферами суспільного життя. Можна сказати, що спорт став невід'ємною частиною сучасної культури, однак розуміння спорту далеко відійшло від того, чим він є насправді.

Вболівання за національні команди чи спортсменів перетворилося на багатогодинне переглядання в Інтернеті результатів спортивних змагань лише задля слідкування за коефіцієнтом, щоб вдало поставити ставки. Отже, вболівання стало корисливим, своєрідним видом заробітку.

Усі ми знаємо, що брати участь в азартних іграх є злом, а тоталізатор – це азартна гра, яка вдало замаскувалася під виглядом спорту. Більшість учасників такої гри стверджують, що у ній немає нічого злого, адже вони просто роблять ставки на команду, яка, на їхню думку, отримає перемогу, і вони матимуть з того також певний зиск. Однак вони в разі виграшу заберуть гроші в іншої особи, котра програла. Це сміливо можна назвати анонімним покером.

Професійні спортсмени хворіють іншою залежністю. Вони звикли досягати великих успіхів, бути чемпіонами тільки задля іміджу і слави. Хоч будь-яка перемога потребує зусиль і наполегливої праці, проте задля того, щоб бути найкращою, людина часто готова жертвувати навіть своїм здоров'ям. Тоді тренування стають не користю для неї, а навпаки, шкодять. Стосовно інших спортсменів ця «зіркова хвороба» може проявлятися нехтуванням морально-етичних правил та втратою поваги.

Тренери, які бачать потенційного чемпіона, все зроблять задля того, щоб їхній обранець досяг сподіваних результатів. Часто вони починають нав'язувати підопічним свої ідеї, ставлять надзвичайно високі вимоги, не співмірні з можливостями організму. Тренування тоді стає використанням особи задля досягнення поставленої мети. Нерідко використовуються у підготовці нехристиянські методи, а також психічний тиск, що завдає непоправної шкоди не тільки тілу, але й духу.

Як бачимо, на жаль, сьогодні спорт приваблює молодь більше як засіб збагачення, створення кар'єри, а не як засіб самовдосконалення, розвитку.

Справжня користь спорту

Таке розуміння спорту приносить великий збиток справжньому його значенню для добра людини. Поступово затрачуються його безумовні позитивні риси. Найперше – це користь суто фізична. Для прикладу, наведемо кілька корисних властивостей звичайного щоденного бігу. У діяльності серцево-судинної системи спостерігається така реакція: прискорюється пульс (на 40 – 50% від вихідного) і збільшується різниця між максимальним і мінімальним артеріальним тиском. Таке збільшення амплітуди артеріального тиску свідчить про збільшення ударного об'єму серця. Отже, збільшується й хвилинний об'єм крові. Органи й тканини одержують за одиницю часу більшу кількість збагаченої киснем крові, що поліпшує їх функціонування. Медицина сьогодні широко використовує лікувальну фізкультуру і сприяє її розвитку, позаяк користь від неї як для хворої, так і для здорової людини важко переоцінити. Спорт підтримує здоров'я, яке є даром Божим, і який ми повинні цінувати.

Однак не достатньо розглядати спортивні змагання тільки у контексті покращення фізичних можливостей людини. Змагання, наприклад, з шахів, теж вважається спортивним, але стосується інтелектуальної сфери. Звідси можна зробити висновок, що спорт — це розвиток усіх людських якостей, як фізичних, так й інтелектуальних. Однак яке місце спорту у духовному житті?

Спорт і духовність

Існує думка, що спорт – це сфера суто фізичного розвитку, яка не має духовних і моральних цінностей. Ця думка аж ніяк не відповідає реальному значенню спорту. Ведучи мову про духовність, часто ми таке явище, як спорт, не вписуємо у її категорії, залишаємо йому місце тільки для тіла. Справді, спорт є ефективним засобом для підтримки тіла у чудовій фізичній формі, однак на цьому його користь для людини не завершується.

Велика кількість молодих людей, яких ми можемо побачити на спортивних майданчиках, приходять туди не з метою збагачення або самоствердження, а заради підтримання стану здоров'я. Спорт може приносити користь як фізичному, так і духовному здоров'ю, служити для гармонійного розвитку тіла і духа.

Спортивні змагання, тренування не тільки стосуються тіла, але, водночас, дуже впливають на свідомість дитини, а це заторкує її душевну та духовну сфери.

Пригляньмося, як спорт впливає на духовну сферу. Духовність на практиці – це аскеза і молитва, в яких керівництво Святого Духа і його світло допомагає знайти напрям і дорогу до Бога. Поняття «духовна особа» чомусь закріпилося сьогодні виключно за клиром.

Проте духовні особи – це не тільки священнослужителі, монахи чи богослови. Це, передусім, ті, котрі живуть духовним життям та втілюють його на практиці, тобто живуть згідно з вірою у повсякденному житті. Спорт ніколи не може бути самоціллю, а лише засобом. Все залежить від того, яку у ньому поставимо мету. Якщо метою будуть духовні цінності, то спорт буде ефективним засобом для їх досягнення.

Чимало спортсменів, наприклад: футболісти Хуан Карлос Валерон (Іспанія), Лусіо Карлос (Бразилія), Пауло Сержіо (Бразилія), Зе Роберто (Бразилія), тенісист Майкл Чанг (США), легкоатлет Джонатан Едвардс (Великобританія), хокеїст Майк Гартнер (Канада) та багато інших свідчать, що вони знайшли надійну основу в своєму житті — Ісуса Христа. Саме їхня віра в Бога допомогла їм досягнути успіху в спорті, і саме віру в Христа вони називають своєю найбільшою перемогою.

На завершення

Спорт може стати містком, який приведе світських осіб до відкриття в них духовного начала. Це зможе відкрити багатство скарбів їхнього духовного світу, стати стимулом не тільки для фізичного вдосконалення та досягнення результатів, але й для зросту в чеснотах і духовному житті. Так, вправління, самодисципліна, якщо людина не замкнеться в собі, а буде відкритою на Бога, зможуть привести її до зустрічі з Ним і бути корисними у духовному житті. Водночас, стаючи більш духовною, людині не потрібно буде залишати фізичну підготовку, позаяк остання може стати доброю опорою в подальшому духовному розвитку. Важливо сприймати спорт не як мету, але як засіб. Метою в нашому житті повинен бути Ісус Христос і осягнення спасіння, яке Він приніс, для вічного життя в Бозі.

Микола МИСІВ Значення спорту у духовному житті людини //СЛОВО № 2 (50) 2012, с.12-13